

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кузьменко Л.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Актуальність проблем та перспектив розвитку вітчизняних підприємств пояснюється тим, що підприємства є основними утворюючими елементами як окремої галузі, так і економіки в цілому. Від рівня їх розвитку залежить рівень національної економіки, а отже рівень життя та розвитку суспільства. За останні три роки кризова ситуація в економіці гранично загострилася, а актуальність проблеми розвитку вітчизняних підприємств досягла граничних масштабів.

В роботі проведено системне дослідження основних причин кризового стану економіки України та визначено напрями його подолання. Для цього були розглянуті такі фактори впливу на стан економіки:

- а) загострення конкуренції на ринку міжнародного розподілу праці;
- б) зростання тиску холдингів та корпорацій;
- в) стратегія розвитку країни;
- г) основні моделі трансформування економіки: шокова терапія та градуалізм;
- д) механізм забезпечення добросовісної конкуренції на ринку;
- е) людський капітал;
- ж) державна фінансова політика.

Дослідження взаємозв'язку між вказаними факторами та тенденціями розвитку підприємств виконувалося по такій схемі: окремий фактор → державні засоби реагування на нього → ефективність використання державних засобів → показники стану підприємства. Установлено, що перехід від планово-адміністративної до ринкової економіки в Україні був недостатньо підготовленим. Стратегія розвитку країни виявилася запізнілою та недостатньо ефективною. Вона не могла в повній мірі враховувати вплив основних зовнішніх факторів сучасності – гострої конкуренції на міжнародному ринку розподілу праці, зростаючого впливу сильних держав (включаючи режим вільної торгівлі з ЄС) і українських ТНК на економіку країни. Недостатньо ефективна державна політика й контроль за ходом перетворень з боку держави та суспільства обумовили стихійність ринкових перетворень. Це призвело до структурних змін в економіці, що характеризуються створенням ТНК та холдингів в базових та експортно орієнтованих галузях: теплоенергетика, добувна (вугілля, руда, нафта, газ), металургія, АПК. Інші галузі, особливо машинобудівна, являються залежними від ТНК, а їх підприємства поступово зникають або наближаються до цієї грані.

Таким чином, тільки відповідальна політика держави, чітка стратегія економічного розвитку України здатні консолідувати суспільство для виходу із системної кризи шляхом відтворення підприємств національної економіки.